

Akik eléلveztek, és akik nem

Minél többször olvasom a vele készült interjút (*Áldatlan és fölösleges vita*, július 3.), annál kevésbé értem Nádás Péter álláspontját. Nem csoda, mert nagyon nehéz lenne bárkinek – még annak is, aki a demokráciától éppen a törvényességet félti – egyszerre félrelokní kétezer-ötszáz év politikai gondolkodását, és épeszű indokokat felvonultatni egy a hagyomány fényében méltán neoprimitívitásnak tekinthető gesztus mellett. Nádás érvelése kaotikus, ami megnyugtató.

Először is a Nádás érvelését végigkísérő érv – amely **Eörsi** ellencikkében abszolutista kiindulópont mellett is hasonlóan erkölcsellenes konzekvenciához vezet –, hogy a Medgyessy-ügy kontextusa minden más helyett „a primitív hatalmi célokban” keresendő, alapvetően téves. A Fidesz megnehezítette ugyan a pártatlanság dolgát Magyarországon, de azt nem, hogy ne ismerjük fel, ha emiatt helytelent teszünk. **Eörsi** pontosan ezen az állásponton áll. Nádás ellenben nemcsak a létező átvilágítási törvényt és a törvény Medgyessyt érintő intézkedéseit nem ismeri, hanem folyamatosan, az interjúvaló Mihancsik Zsófia meg-megújuló tiltakozása ellenére – nem annyira özszekeveri, mint – szétválasztja az összetartozó erkölcsi és politikai fogalmakat. Nádás gondolatainak rákfenéje a két tartomány, az erkölcs és a politika közötti hagyományosan bonyolult viszony felszabadítónak szánt ignorálása, amely azonban sajnálatosan kizárja, hogy nyugati nyelveken megfejthető nyilatkozatokat tegyen a politikáról – diktatórikusról

vagy demokratikusról, neki édes mindegy. Így lesz Medgyessy a Fidesz aljasságának, a Medgyessy-ügy pedig a „békés átmenet” szalonbölcességének az áldozata. Így lesz az ügy – nem-ügy. Így lesz a hírheft és nyilvánvalóan nem egyedülálló dokumentum által vert hullámokból eljárásjogi skandalum, a törvények hézagjainak tizenkét éve tartó erkölcsi-kulturális foltozgatásából a demokratikus gyakorlat ütvésztojé, a törvények erkölcsi kritikájából destabilizáció és bolszeviz-

.....
Mióta azonban az SZDSZ – pályafutása során nem először – megadta magát a körülményeknek, csak maszatolás és hazudozás folyik.
.....
latkozhasson – miben másban, mint erkölcsi ügyekben (amit persze nem mond ki). Nem esik szó arról, hogy a vonalhúzogatót pontosan az váltotta ki a kormánypártokból, hogy nem hajlandók a saját vagy politikai közösségük (erkölcsi) érzékenységre bízni, hogy egyedi esetekben mi történjék. Nem az erkölcsöket védik tehát a törvényektől, hanem fordítva, a törvényeket az erköl-

gyében feláldozza a közügyeket és egy politikai közösséghez való tartozás lehetőségét. Nádás sajtós abszolutizmusa emígyen hajszalra azzal a göggel íródik, amellyel bármelyik végig nem gondolt gondolat, és semmivel sem érzékenyebb ügynevezett embertársaink erkölcsi természetű vívódásaira, mint az idős aszszony, aki beleordította a várbeli lakásába igyekvő író arcába, hogy kommunista. A tolerancia iránti érdektelenség diktálja mindkét magatartást. „Ha én lennék a miniszterelnök” – büszkélkedik –, „eszembe se jutna (lemondani)”. Mennyivel emberibb volt Medgyessy, akinek leg-alább észbe jutott.

Vonalak meg valóban nincsenek. Nem lehet utólag eldönteni, hogy kinek kell lemondania és kinek nem. Az erre vonatkozó – tökéletesen irreleváns – kérdésével a riportter abba a kényelmes helyzetbe hozza Nádást, hogy újfent a törvények alkalmatlanságáról nyilatkozhasson – miben másban, mint erkölcsi ügyekben (amit persze nem mond ki). Nem esik szó arról, hogy a vonalhúzogatót pontosan az váltotta ki a kormánypártokból, hogy nem hajlandók a saját vagy politikai közösségük (erkölcsi) érzékenységre bízni, hogy egyedi esetekben mi történjék. Nem az erkölcsöket védik tehát a törvényektől, hanem fordítva, a törvényeket az erköl-

csöktől, ami megengedi Nádásnak, hogy a diktatúra haszonélvezőit, mint amilyen Medgyessy volt, azok irigységének áldozataként tüntesse fel, akik „nem bírtak egy kicsit eléلvezni a diktatúrában”. Ezek lehetnek azok, akik – szintén Nádás szavaival – ma a hülyeségekre is vevők.

Nádás szerint „a kormánypártok gyengeségének jele, hogy belemennek ezekben a vitákba”. Kértem én, mibe mentek bele, merthogy vita legfeljebb a színtalal mögött volt (egy egész napig), mióta azonban az SZDSZ – pályafutása során nem először – megadta magát a körülményeknek, csak maszatolás és hazudozás folyik. Rendben van, hogy a Fidesz rászolgált a demokratikus érzelmű állampolgárok megvetésére, de hogyan definiáljuk a demokratikus érzelmeket, ha hirtelen bénává és papírízűvé válnak, mihelyt a másik oldal ellen kell fordulniuk? Vajon jó válasz-e Rogán és Pokorni nyilatkozataira, hogy „éppen önök beszélnek?” És mi köze a dolog velejének a Nádás-féle maszatoláshoz: a lélek miniszterelnöktelenségéhez, Esterházy katolikuságának (egyébként csúnyán elferdített) felfedezéséhez, Chirac vélt bűneihez? Semmi. Van viszont értelmiségi mellébeszélés. Lötty. Sóder. Duma. A ködből elősejlik, hogy Medgyessy ügye államügy, és ő maga addig törvényisztelől, míg aláveti magát e szempontnak. Kis János meg csak ne hányjon a szemére semmit, mert még kizárja magát a demokratikus közösségből... Ez van.

Béndek Péter
filozófus